

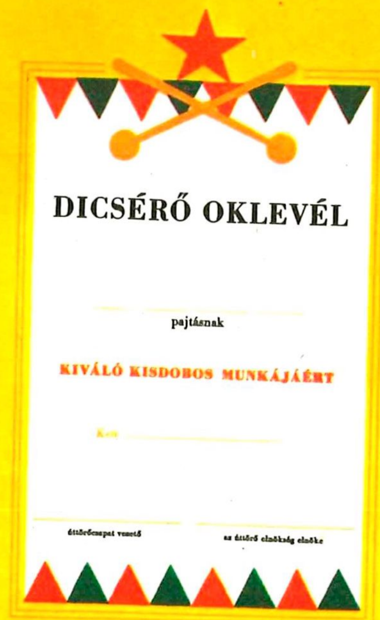
KISDOBOS

A Magyar Úttörők Szövetségének gyermeklapja

1971. JÚNIUS XX. ÉVF. 6. SZÁM

Most van annak

Most van annak huszonöt esztendeje,
Zászlót bontott az úttörők serege.
Közöttük volt édesanyánk, jó apánk,
Könnyes szemmel tekintenek most reánk.

Ez a könny az öröm könnye, gyöngyszeme,
Nagyra megnőtt az úttörők serege,
Többen vagyunk, együtt kicsik és nagyok,
Mint az égen a tündöklő csillagok.

Ha megnövök, soha el nem feledem,
Szép hazámat hűségesen szeretem,
Megtartom a kisdobos-ígéretet,
Sok örömet szerzek népem, teneked!

MARTON ILONA

Örömhír minden kisdobosnak

Nagy megtiszteltetés érte a kisdobosok táborát a mozgalom huszonötödik születésnapjára: most már a kiváló kisdobos munkáért is kaphatunk dicsérő oklevelet. És ez nemcsak ebben az évben lesz így, hanem ezentúl mindig. Ez azt jelenti, hogy vezetőink, idősebb testvéreink, egész népünk elismeri: mi, kisdobosok is képesek vagyunk tényekkel bizonyítani hazaszeretetünket.

Ez a dicsérő oklevél nemcsak azoknak szól, akik most első ízben megkapják, hanem mindannyiunknak, ezért bemutatom nektek, kedves olvasóim.

Ugyancsak bemutatom a szemközti oldalon azt a különleges kék nyakkendőt, amelyet sokezer kiválóan dolgozó kisdobos kap meg ebben az esztendőben, jubileumunk és a jubileumi felkészülés emlékére. Nézzétek meg jól, és velem együtt büszke, testvéri szeretettel gratuláljatok azoknak a pajtásoknak, akik megkapják.

Megérdemeltük az előléptetést

Nemcsak én, Űr Kata mondom ezt, hanem igen sokan a felnőttek közül. Hogy a kisdobosok derekasan megállják a helyüket, azt többek között őrsi és rajnaplóik is bizonyítják. Két naplót is kaptam mostanában, és nagy örömmel lapozgattam át mindkettőt.

Az egyik naplót Patakról, a Rákóczi út 4-ből a Gyöngyvirág őrs küldte. Vendégeik is írtak naplójukba, az ő véleményüket másolom most ide, egyezik az enyémmel: „Megnéztük a naplókat, nagyon szépnek és rendesnek találtuk. Nagyon jól éreztük magunkat nálatok. Páva őrs."

A másik naplót Kálócfáról küldte Zag Endre 4. osztályos kisdobos. Ez a napló tulajdonképpen emlékkönyv. Nagylányok, nagyfiúk, illetve felnőttek írtak bele, akik valamikor ebben a csa-

HUSZONÖT esztendeje...

patban voltak kisdobosok. Szalai Béláné például 1952-ben volt kisdobos, és arra emlékszik legszívesebben, amikor a „cserben" bújócskáztak. Most már a kislánya a kisdobos, harmadik osztályos. Ők meg főzni szoktak a „cserben", amikor kirándulnak a csapattal. Szívesen mesélnek és szívesen hallgatják egymást régi és mai kisdobosok.

Nagy örömet hoztak...

„Izgalmasan teltek napjaink, s mivel nagy örömet hoztak, jólesik beszámolni róluk" — ezzel a szép mondattal kezdi a levelét Subicz Ilona, a Mókus őrs tagja. És kiegészíti az ő beszámolóját Bodor Gyuri és Sipos Judit. Mindhárom kenderesi kisdobos a tanulmányi versenyről ír, amit a próbázáshoz szerveztek. Olyan érdekesen, izgalmasan „közvetítették" a verseny részleteit, hogy nekik is gratulálunk, és persze a győzteseknek mind!

Major Boglárka harmadikos kisdobos, Berettyóújfalu, Vöröshadsereg u. 10-ből a „Böbe" őrs vetélkedőjéről ír nagy lelkesedéssel. Tóth Erika Dombóvár-Kertváros, Orgona u. 6. levelében ez áll: „Gondoltam egy nagyot, beneveztem a tanulmányi versenybe. Én lettem az első." Hasonló nagy „gondolásokat" és sikereket kívánok minden versenyzőnek!

A nagybörzsönyi általános iskola negyedik osztályos kisdobosai másfajta sikerről-örömről számolnak be. Népművészeti emlékeket gyűjtöttek a faluban, pontosabban a házak padlásán. Ezért a padlás-kutatásáért egyenesen irigyellek benneteket gyerekek! Írjatok még a munkátokról: sikerült-e megfejteni a hímzéseken talált szavakat? A hosszú nyakú köcsög, fából készült mozsár, ezüsttel varrott pruszlik rajza nagyon szép; gondolom az eredetijében is sokat gyönyörködtök. Meg is érdemlitek!

Maradandó ajándékot készítettek

a felsőegerszegi (u. p. Sásd) általános iskola negyedikes kisdobosai, a Mókus őrs: Mikulásra könyvjelzőt, húsvétra kifújt tojást festettek. Nekem a szándékuk tetszik legjobban: mindezzel a szomszéd községbeli gyerekeknek akartak örömet szerezni, olyan gyerekeknek, „akik csak ritkán vagy egyáltalán nem kapnak ajándékot". Azok a kisdobosok, akik ilyesmire felfigyelnek, valóban maradandó ajándékot adnak, mert az öröm akkor is megmarad, ha a tojás esetleg eltörik.

Győrben, a Gyakorló általános iskola Radnóti Miklós raja segíti azokat az osztálytársakat, akiknek valamilyen okból nehezebben megy a tanulás. Úgy tervezik: nem lesz náluk bukás az év végén. Várom az értesítést: sikerült-e a szép terv?

Szakács-hírek

is érkeztek. Fontos dolog ez így nyár elején, táborozások, kirándulások előtt egy perccel! Kukuk Éva békéscsabai kisdobos, a 6. sz. általános iskolából már tejbegrízt, kakaót, teát és szendvicset tud készíteni egyedül. Tudását majd átadja az őrsi szakácsnak, azt írja. Várom a fejleményeket: hogy sikerült az őrsi-kostoló?

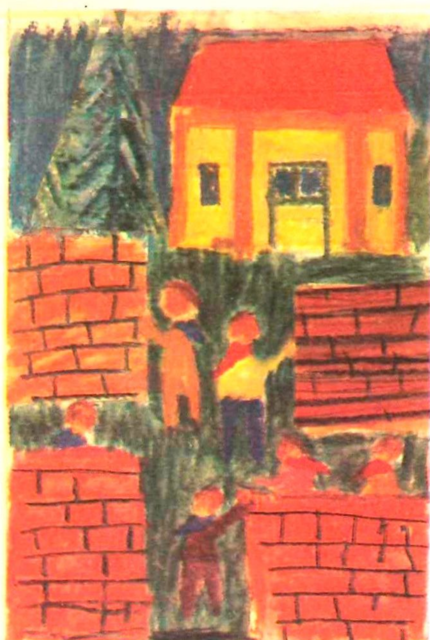
Kiss János, Budapest XX., Lázár u. ált. iskola kisdobosa lelkesedésében „étel-indulót" írt:

Sóska, spenót jaj de jó!
Finom étel a lecsó.
Anyukám, ha megfőzi
Szedni nekem nem győzi.

Az nem derül ki a levélből: mi történik akkor, ha te főzöd a fenti finomságokat? Írd meg föltétlenül!

GAÁL ÉVA rajza

Úr Kata

Mézán Rozika csapatánál — Hanságliget

Mire ezek a sorok megjelennek, Mézán Rozika pajtás Budapestre utazik, a jubileumi Országos Találkozóra, hogy képviselje a hanságligeti úttörőket és kisdobosokat.

Hol van Hanságliget?

Hanság a neve országunk nyugati határán egy mocsaras, lápos területnek. Hossza ötven kilométer, szélessége pedig öt és tizenöt kilométer körül jár. Megtudtam, hogy a lápvidék lecsapolását már az 1700-as években elkezdték. Azt viszont az újságokból is tudtam, hogy mai fiataljaink vállalták ennek a befejezését. Nyaranta sokezer KISZ-es dolgozott a hansági tájakon.

A vasútállomáson három díszbe öltözött kisdobos fogadott. Megtudtam tőlük, hogy egészen 1961. január 1-ig Hansági tanyáknak hívták a mai Hanságligetet. A liget nevet onnan kapta, hogy sok szép fa nő erre. Van nyár, fűz, sőt éger is. Elmondták, hogy ők már itt születtek, s nehéz elképzelniök, hogy valaha, amerre a szem ellát, mindenütt mocsár volt.

A mostani iskola aránylag új, 1954-ben épült. Akkor hat osztály tanult együtt, mégsem voltak huszonötnél többen. Bella Sándor, az igazgató bácsi volt a legelső tanítójuk, és úttörőcsapatuk megalapítója. Íróasztalában vastag, gondosan gépelt jegyzetet őriz. Feldolgozta Hanságliget történetét. Valamikor, ha a mai gyerekek unokái kutatják a múltat, milyen jó hasznát látják ennek! Még az utcák történetét is feljegyezte! 1950—51-ben kezdték építeni az Alkotás utcai házakat s az utca neve az ember kezének munkáját, alkotását idézi. A település történetéhez — no meg a Hanságéhoz is — tartozik a Vöröscsillag majori homokbánya. Itt volt ugyanis a legelső KISZ-es tábor. Innen indultak hadba a fiatalok csákánnyal, kapával, ásókkal felfegyverezve a láp és a mocsár ellen. Akkor vezették ki a majorba a villanyt, s talán a ma kint lakó gyerekek nem is sejtik, hogy a hajdani tábornak köszönhetik a fényt!

Vajon, miközben Hanságliget történetével s az iskolával ismerkedem, mit csinálnak az én kísérő kisdobosaim az osztályban?

Csendben, nagyon halkan, inkább mutatva, mint beszélve számoltak és tollbamondást diktáltak. A Bella fiúk — akikből meglehet, szüleik példájára valamikor tanító vagy tanár lesz —, Horváth Béla, Magyar Sanyi, Sárvári Elvira tanultak együtt osztálytársaikkal. Félév után határoztak így, s azóta délutánokon át dolgoznak együtt. Van olyan pajtás, akinek két egész osztályzattal javult a jegye.

Az iskola most készül megnőni. Udvarán jelenleg hetvenezer tégla áll hatalmas kupacba rakva. Öt új tanterem lesz ezekből szeptemberre. Amikor a téglákat hatalmas teherautókkal idefuvarozták, épp a legnagyobb dologidő volt a határban. Nekiállt hát hosszú láncban száznégy gyerek és nyolc tanár, tanító: az igazgató bácsi, a csapatvezető, tanárok, úttörők, kisdobosok. Még egy-két jövendő elsős is erre jött megnézni, mi történik? Aztán ők is ott maradtak. Szeptemberben talán épp az ő osztályuk lesz a legújabbak között!

A házakon túl a Lajtahansági Állami Gazdaság földjei húzódnak. Családi kapcsolat köti ide is a csapatot, hiszen Gombkötő Marika tanár néni két esztendőn át kislány korában ebbe az iskolába járt, és most ő Szitás Imre bácsinak, a gazdaság főagronómusának a felesége. Így aztán hol a gyerekek segítenek a gazdaságnak, hol pedig — és ez a gyakoribb! — a gazdaság nekik. Így történhetett, hogy amikor megkérdeztem a Bagoly, Barátság, Olimpia, Rózsa, Hóvirág, Napsugár, Pillangó őrsbeli kisdobosokat és úttörőket, hogy jártak-e már Budapesten — csodálkozva pillantottak rám:

— Minden évben! — volt a válasz, a világ legtermészetesebb hangján. Sorolták is, hogy merre vitt az útjuk a gazdaság külön

— utolsó posta Bősárkány

autóbuszán: Parlament, Halászbástya, Csillebérc és a Vidámpark neve hangzott el leginkább.

Iskolaépítés kivételével tanulás, kirándulás minden esztendőben van, nemcsak a jubileumiban. Vajon ez az idei év mégis mitől más itt Hanságligetben, mint az előző többi?

Először is különböző versenyeken, kulturális seregszemlén képviselik településüket. Méghozzá szép sikerrel! Mesemondásban Horváth Béla második lett a járásban, Babos Pista meg prózában az első. Pista vidám, egyszemélyes jelenetét magam is meghallgattam a pajtásokkal együtt. Ők már többször hallották a próbák során, mégis épp olyan jól mulattak, mint én!

Mézán Rozika pajtással együtt — aki az Országos Úttörőtalálkozón képviseli Hanságligetet — úgy készült a többi gyerek is, mintha az egész csapat útra kelne. A naplók rajzzal, fogalmazással ékesek. Az iskola tenyérnyi előterében valamennyi őrs zászlója frissenvasaltan, rendben, készen áll. Albumokba gyűjtötték régi tanítványok képét, visszaemlékezéseiket. Az évzáró nagy jubileumi ünnepségre meghívják majd őket. Végig az utak mentén fát ültetnek. Nyáron locsoló ügyelet vigyáz arra, hogy a fákat rendesen locsolják. És mindezt a munkát a rajzszakkör valóságos krónikában örökíti meg. Persze szakkörön kívül is sokszor bekopognak rajztanárukhoz, Lugosi tanár bácsihoz. Megmutatják a maguk munkáját és megnézik, ugyanazt ő hogyan festi meg? Itt Hanságligeten az óvodások is festenek: sárga napot, piros halat, lila macskát, amilyen szín nekik leginkább megtetszik. Ezek a rajzok a csapat saját külön kis jubileumi kiállításán is helyet kapnak. Erre meghívják felnőtt barátaikat, a csornai határőröket is. Meglehet akadályversenyüket ők rendezik és vezetik!

Amióta eljöttem erről a kedves vidékről, az járt az eszemben, hogy jó dolog Hanságligeten gyereknek lenni. És vajon milyenek lesznek felnőtt korukban? Vajon hogyan alakul a hansági tanyákból Hanságligetté vált település élete? Vajon milyen lesz itt, ha a mai gyerekek felnőttekké válva traktorosok, agronómusok, tanárok, tanítók, szülők lesznek? Ha majd ők vezetik itt az életet?...

Egy verstöredék válaszol erre. Az egyik őrs naplójában találtam:

— Átvettük mi a lángot
egy nemzedék nevében,
hogy szívünket lelkesítse,
s tetteinkben is égjen!

JOÓ KATALIN

IGAZI ÜNNEP EZ A NAP!

Ünneplőben van ma az osztály:
a tanterem, a gyerekek.
Jókedvű fák játékos lombja
az ablakokba integet.

A lárma, a zaj elhal lassan,
pisszenés sincs, oly nagy a csend.
Oly nagy a csend és oly szokatlan,
mintha nem lenne senki bent.

Egyszerre csak nyílik az ajtó,
tanítónk arca felderül.
Tarka, mosolygó csokrok várják
szótlan, meleg üdvözletül.

Karmester nélkül cseng az ének.
A sok gyermekhang szárnyra kap.
Madárdal kíséri a kertből...
Igazi ünnep ez a nap!

OSVÁT ERZSÉBET

TANÍTÓ LESZ

Jeles a lányom, dalolnak a fák,
Amerre röpköd táncos kedve,
Van hát öröm, mely az én szívemre
Bolygó útjában mégis rámtalál?

Várja már őt egy csendes kis falu,
Kíváncsi arccal sok pöttöm gyerek,
Reágondolni is alig merek,
Hogy benne, lelkem vágya célba fut.

Elmegyek hozzá, meglátogatom,
...Az ősz ezüstje van a hajamon,
Végignézek a kedves szemeken.

A gyermekeknek bemutat: Apám,
S a gyermekek majd megérzik talán,
Hogy őket én is nagyon szeretem.

JUHARI ISTVÁN

MIHAIL PRISVIN:

Jó utat, kiskacsák!

A kis csörgőréce-mama végre-valahára rászánta magát, hogy kiskacsáit a tóhoz vezesse. Tavasszal ugyanis a tó mindig kiáradt, így fészeknek való biztonságos helyet csak a zsombékos láperdőben találhatott. Amikor a kicsik kikeltek, a víz már visszavonult, hosszú utat kellett megtenniök gyalogosan a tóig.

A récemama hátul ballagott, hogy a kiskacsákat egy pillanatra se veszítse szem elől, ha ember, ha róka vagy héja jelenne meg. A kovácsműhely előtt, az útkereszteződésnél, észrevették a gyerekek a kacsákat, és dobálni kezdték őket sapkáikkal. Amíg a gyerekek a kiskacsákat hajszolták, az anya megpróbálta megzavarni őket, a figyelmet önmagára terelni; az izgalomtól nyitott csőrrel ugráltröpdösött körülöttük. De a gyerekeknek mégis sikerült elszigetelniök az anyát, és megfogták a kiskacsákat.

Akkor azonban én is közbeléptem.

— Mit akartok velük csinálni?

Megriadva válaszolták:

— Elengedjük őket.

— Mi az, hogy elengeditek? — mondtam, nagyon szigorúan. — Akkor miért kellett őket megfogni? Hol van most az anyjuk?

— Hát ott ül — mutogattak a gyerekek egy közeli zsombékra; valóban ott ült az izgalomtól lihegő réce.

— Gyerünk gyorsan, adjátok vissza a kiskacsáit — parancsoltam.

Mintha ők is megörültek volna ennek a parancsnak, úgy szaladtak a kiskacsákkal a zsombékhoz. Az anya kissé odébbrepült; amikor a gyerekek eltávolodtak, sietve igyekezett megmenteni gyermekeit. Valamit „mondott" nekik, mire fölkerekedtek és a zabföld felé igyekeztek. Öt kiskacsa loholt a mama nyomában.

Lekaptam a sapkámat, és vidáman integetve kiabáltam:

— Jó utat, kiskacsák!

A gyerekek kinevettek ezért.

— Mit nevettek ezen? — kérdeztem őket. — Fogalmatok sincs, milyen nehéz a kiskacsáknak eljutniok a tóhoz. Jól tennétek, ha ti is jó utat kívánnátok nekik!

Ez már tetszett nekik. A kacsafogásban bepiszkolódott sapkák egyszerre a levegőbe emelkedtek, és a gyerekek azt kiabálták:

— Viszontlátásra, kiskacsák!

SZILY ISTVÁN fordítása

SZŐNYI GYULA rajzai

Egy öreg erdész elbeszélése:

Bíbicek

Tavasz van, vonulnak a darvak. Javítjuk az ekéket. Régi szokás mifelénk, hogy a darvak után a tizenkettedik napon megkezdjük a szántást a tavasziak alá.

A mi szántónk ott van a tó mellett. Hófehér sirályok röpködnek fölöttem, varjak, csókák gyűlnek össze a barázdákban, hogy férgeket szedegessenek. Mindkét oldalon fehér és fekete madarak vannak a nyomomban, csak a bíbic nem száll le; jajong, nyugtalankodik, bukdos a fejem fölött. Valahol itt lehet a fészke!

— Bí-bic! Bí-bic! — kiabálja.

— Én meg egy idevalósi vagyok — felelem neki.

Ahogy a madárral beszélgetek, a ló egyszerre csak félrelép, az eke kibillen a barázdából. Nézem, miért lépett félre a ló, hát látom, hogy a bíbic ott ül a földön a lóval szemben. Indítanám a lovat, de akkor észreveszem a földön a négy tojást.

Igen, így van ez nála; a tojások fészekben lennének, de miféle fészek? Alig összekapart, fonatlan, a tojások jószerint a földön hevernek.

Mégis sajnáltam volna elpusztítani. Ártatlan madár! Kiemeltem az ekét, körbe vittem, a tojásokhoz hozzá sem értem.

Otthon elmeséltem a gyerekeknek, hogy jártam a bíbiccel meg a tojásaival.

Azt mondja a feleségem:

— Ej, te is miféle dologra ügyelsz!

— Várj csak — mondtam neki —, majd ha a zabot kaszáljuk, megmutatom neked is!

Amikor — nemsokára — kimentünk a zabot kaszálni, megkerestem a fészket, és odahívtam a feleségemet, aki gereblyézett. Otthagyta a munkáját, odajött. Megnézte azt a hevenyészett fészket, és mert neki is anyai szíve volt, elcsodálkozott és meghatódott a tojások védtelenségén. Jól tette a ló, hogy kikerülte őket, dehát ebben nagy érdeme volt az anyának, hiszen ő hívta fel a figyelmet, ő szállt le elébe.

Hogy jobban védve legyen a fészek, egy sávban meghagytam körülötte a zabot én is.

Aztán krumplit ültetni mentünk ki arra a földre; keressük a fészket, most már a feleségemmel együtt, de alig találtuk. A tojások eltűntek. Kikeltek a fiókák? Vagy mégis valami baj érte őket?

Velünk jött krumplit ültetni a kiskutyánk, Kadoska is. A rakoncátlan fiatal állat összevissza futkosott az árokban. Nem is figyeltünk rá, csak akkor, amikor teli torokból kiáltozni kezdenek a bíbicek. Körülnézünk, hát a kis csibész kölyökkutya négy bíbicfiókát üldöz. Hosszúlábúak, már kiütközött a kis farkuk, de persze repülni még nem tudnak, csak szökdécselnek Kadoska előtt. A feleségem kiabálni kezdett:

— De hiszen ezek a mieink! Hé, Kadoska!

Én is rászólok a kutyusra, de hiába, nem is hallja, csak üldözi a bíbiccsibéket. Azok a víz felé menekülnek. Micsoda szerencse! Kadoska bizony elkapta volna őket, de szerencsésen elérték a vizet, cupp-cupp-cupp, belegázoltak. Kadoska pedig, talán mert hidegellette a vizet, vagy egyszerűen túl fiatal és ostoba volt, nem ment utánuk, ott maradt a tóparton. Mire talán mégis rászánta volna magát az üldözésre, odaértünk a feleségemmel, és visszaparancsoltuk.

Annyi veszedelem után, mégis csak élniök kell azoknak a csibéknek!

SZILY ISTVÁN fordítása
SZŐNYI GYULA rajza

A SÁRKÁNY

Innen nem messze, egy szép országban, ahová huszonöt óra alatt eljut bármilyen jójárású repülőgép, hacsak nem fárad el a szárnya meg a motorja, nyújtózik végtelen hosszúságban a Sárkány-hegy. Hullámos a háta, mint az igazi sárkánynak. Én tudom, mert ott jártam, föl is mentem volna rá, ha nem féltem volna, hogy levet a hátáról. Így viszont csak néztem, néztem rá, és hallgattam, mit mesél katona-barátom, aki hosszú puskájával a hegy mellett, a vörös folyó felett hosszan elnyújtózó híd mellett állt, de azért a Sárkány-hegyet is szemmel tartotta, ő tudja, miért.

— Emberemlékezet óta vigyázunk a hídra, meg arra a beste Sárkányra — mesélte a katona. — Vigyázott rá már az apám, a nagyapám, meg annak az apja, ha egyedül nem győzték, elhívták barátaikat, az óriásokat, akiknek csak térdig ért volna ez a nagy folyó még a közepén is. Tudtommal itt már akkor is vigyázni kellett, amikor még nem erre hömpölygött ez a derék folyam, itt a két hegy között.

Azám! Hát ehol a másik hegy is. Ezt pedig Gyöngy-hegynek nevezték el még a régi időkben. Kisebb mint a Sárkány-hegy, de azért büszkén tör a magasba, a szikla az szikla, ha kicsi, ha nagy.

— Nos hát, nekünk azért kell szemmel tartanunk a Sárkányt, hogy be ne kapja a Gyöngyöt. Mert amióta csak megvan, mindig ebben töri mind a tizenkét fejét, ágaskodik, nyújtózkodik, görbíti a hátát nagy dühösen, hogy mindjárt elnyeli, ha nem vigyázunk.

— De mióta eszik gyöngyöt a Sárkány? — kérdeztem katona-barátomat, mert én mindig ilyen hivő-hitetlen voltam. Azt még inkább elhittem, más meséken okulva, hogy a sárkány fehérruhás lányokat, harcias tekintetű huszárokat és egyéb katonaféléket eszik válogatás nélkül, csak a kardokat nem nyeli el, mert azokat hagyja fogpiszkálónak; de mire lenne jó neki a gyöngy? A katona erre azt felelte, egy kicsit szigorú nézéssel és némi rosszallással a hangjában, hogy a sárkány rút és gonosz, a gyöngy pedig szépségesen szép és ártatlan, és hát nem tudom-e én, hogy a gonoszság mindig azon töri magát, hogy a jót, az ártatlant pusztítsa, ahol éri?!

— Látod, amott a hegyek lábánál a rizsaratókat? — folytatta a katona. — Most már nyugodtan dolgoznak, de volt idő, amikor errefelé minden rizsarató csupa nyugtalanság volt amiatt, hogy a Sárkány eléri a Gyöngyöt.

Állandóan közelebb és közelebb húzódott hozzá, várta a pillanatot, hogy majd egyetlen nekirugaszkodással eléri, akkor aztán jaj lesz a világnak, mert végképp megjön az étvágya és elpusztít mindent maga körül messze tájakon.

— Így hát az én öregapám öregapja mit tehetett volna egyebet, összehívta az embereket, férfit, nőt, gyereket, akit csak hetvenhét faluban és hét városban talált, építsenek együtt erős kőkerítést, amellyel a Gyöngyöt valamiképpen megvédhetnék. Hétezer sziklából, hétszázhetvenhét napig épült a kőkerítés, ám alig készült el, a sárkány egyetlen mozdulattal elnyelte az egészet, csak úgy ropogott a sok kő a foga alatt. A városokban elindult sírva a nép az arany Buddha temp-

ÉS A GYÖNGY

loma felé, hogy könyörögjön a Gyöngy megmeneküléséért. Könyörögtek és nagy kőtáblákról imákat olvastak egyszerre, még a sóhajtásuk is egyszerre történt, egyszerre folyt a könnyük is, tenger lehetett volna annyi könnyből, ha a föld mindet be nem issza, de beitta, mert akkoriban nagy szárazság járta mindenfelé, már az Óceán is alig bírt hullámzani, olyan kevés volt benne a víz.

— Nem ért semmit az imádság sem. Az arany Buddha egyformán mosolygott mindenkire, arra is, aki banánt hozott neki ajándékba, arra is, aki frissen vágott malacot.

— A Sárkány tovább közeledett a Gyöngy felé. Felfújta magát, szörnyű volt, előre készült a diadalra, már a látóhatárt is elhomályosította teljesen, mindenki azt várta, hogy immár elszabadul a gonoszság a világnak ezen a részén.

— Ekkor valami érdekes dolog történt. Egy hosszú, hűvös éjszakán, amikor csak a nagyon öreg emberek voltak ébren, hallani lehetett, amint a Gyöngy-hegy fái, bokrai, de még a gyámoltalan, kicsi fűszálak is halkan sírdogálnak, hogy mi lesz most már ővelük, teljesen védtelenek a Sárkánnyal szemben. Sírásukat messze elvitte a szél, amely valahogy mindig ott ólálkodik a hegyek körül, vitte, vitte föl északra, ahol a folyók erednek, s jó tündérek nagy vizeket fakasztanak a legöregebb sziklák mélyéből.

— Felfigyeltek a tündérek a sírásra, mire figyelnének, ha arra sem? Jobban odafigyeltek, mit újságol a szél, ennyi elég is volt nekik. Mindjárt kihirdették azután a gyülekező patakoknak, ki akar arra menni, amerre a Sárkány-hegy nyújtózik a Gyöngy-hegy felé. Vártak egy-két szempillantást, ki lenne a jelentkező, de bizony nem akadt senki. Féltek a patakok, mi lesz, ha egycsapásra fölszippantja őket a Sárkány?

— Elkezdtek erre sírni a tündérek, hát nincs már senki, aki a jóság védelmére kelne?! Sírtak, sírtak, velük sírt a szél, a fák, a gyámoltalan fűvecskék. Amint ott sírdogáltak, lássatok csodát, könnyeikből patak gyűlt, a patakból folyam, amely zúgva, hömpölyögve elindult arra, amerről a vész fenyegetett.

— Néztek, a szemüket majd kinézték az emberek másnap reggel. Mert a Sárkány-hegy és a Gyöngy-hegy között vöröses folyamnyi folyam csillogott nyugodtan, rajta dzsunkák, halászokkal, akik halk dobszóval csalogatták a halakat. A Sárkány többé hiába nyújtózkodott a Gyöngy felé: a folyó útját állta.

— Az emberek pedig álltak a folyó két partján, s azon gondolkodtak, hol és miként építsenek hidat, aminek a közepén összeölelkezhetnének. Embernek való hidat, vasakból, kövekből, ami kicsi ugyan a Sárkánynak, de éppen elegendő az emberi nemzetnek.

— És te, katona-barátom, mire vigyázol mostan? — kérdeztem a katonától.

— Én a hídra, meg a tündérek könnyére — felelte bátran. Láttam, hogy odapillantott a Sárkányra és olyan mérgesen villant a szeme, hogy nem is mertem szólni hozzá. Így hát — egy kevés ideig — csöndesen együtt néztük a folyót.

Vietnamból hozta és írta: IMRE LÁSZLÓ

Rajzolta: WAGNER JÁNOS

A király, aki meg akarta hosszabbítani a napot

Egyszer egy király kiment a mezőre, hogy megnézze, miként dolgozik a népe. Népe bizony keményen dolgozott. Dolgozott kora hajnaltól késő éjszakáig. Hanem a király mégis kevesellte a munkájukat. Rövidnek találta a napot.

Maga köré rendelte a népét és így szólt: „A nap rövid. Ti meg nem végeztek elég munkát. Meg kell hosszabbítanunk a napot. Aki ennek a módját kitalálja, annak aranytallér üti a markát."

Odament hozzá egy ember és ezt mondta: „Én tudok egy olyan gépet készíteni, amely meghosszabbítja a napot."

„Készítsd el tüstént" — mondta a király.

Az ember előszedett egy nagy kereket, fogantyút erősített rá, és ezzel készen is volt a gép. A király megnézte, és fitymálva mondta: „Hisz ez csak egy kerék, fogantyúval!"

„Úgy ám, de igen finom masina! Csak király uram a maga kezével forgassa, mert másként nem hosszabítja meg a napot. És forgatni kell kora reggeltől késő estig, megállás nélkül."

„Hát, ha csinálnom kell, csinálom" — szólt a király.

Másnap hajnalban, amikor a nép munkába állt, a király is nekiállt. Forgatta a masina fogantyúját. Forgatta, forgatta szünet nélkül, egész álló nap. Estére majd kidőlt a fáradtságtól.

Naplemente után odajárult az ember a király elébe:

„No, király uram, hosszabb volt-e ez a mai nap?"

„Hosszabb bizony! Olyan hosszú volt, akár egy hét! Jó a masinád, de nem forgatná inkább valaki más?"

„Hogyne, forgathatja, de attól a nap nem lesz ám hosszabb!"

A király egy pillanatig elgondolkodott, aztán megszólalt:

„Hát, ha csak nekem muszáj forgatnom a gépet, akkor inkább nem kívánom, hogy a nap meghosszabbodjék."

Hanem az aranytallér csak kijárt az eszes embernek.

Angolból fordította: HONTI IRMA
Rajzolta: GYŐRFFY ANNA

Ki mit tud?

Egy almafa koronájába rejtőzve duzzogott a fiatal varjú. Hogyne duzzogott volna! A kert minden madara közül ő volt az egyetlen, akit nem hívtak meg a vörösbegy-rendezte hangversenyre. Fellépnek majd a sárgarigók, a feketerigók, úgyszintén a cinkék meg a csacska szarkák.

„Pedig én is a kert lakója vagyok! Sőt, itt is születtem! Épp annyi jogom van, hogy részt vehessek a hangversenyen, mint a többieknek!"

„Mit morogsz?" — kérdezte a sündisznó, amint nagy álmosan előbújt egy száraz levélhalom alól. A varjú elsorolta sérelmeit.

„Én bizony megértem a vörösbegyet, hogy nem kér belőled" — felelte a sün. — „Olyan csúnya hangod van: csükk... csükk... csükk! Ha olyan szépen énekelnél, mint a rigó, a vörösbegy minden bizonnyal meghívott volna!"

„Hát a szarkák? Azok sem énekelnek, csak csörögnek meg veszekednek!"

„Igen, de mulatságosak. Jól megnevettetik a többieket!"

A varjú nem válaszolt. Gondolkodott. Szemében ravasz fény csillant meg. „Én jól tudok mindenféle hangot utánozni. Várjunk csak..."

Gyönyörű időre virradtak a hangverseny napján. Első műsorszámként a sárgarigó adta elő nagyon szép dalát, utána a szarkák tánczszáma következett. A cinke akrobatamutatványokkal szerepelt, utána a feketerigó szólót énekelt.

Remekül folyt a hangverseny, amikor hirtelen megszakította egy szörnyű „Miau...au..." és ezt követte egy dühös „Vau! Vau"! A madarak riadtan rebbentek széjjel, és a fák lombjai közé rejtőztek.

„Csükk... csükkk", rikoltotta diadalmasan a rosszcsont varjú. „Én voltam. Én utánoztam a macskát meg a kutyát!"

A madarak, egyik a másik után, restelkedve bújtak elő.

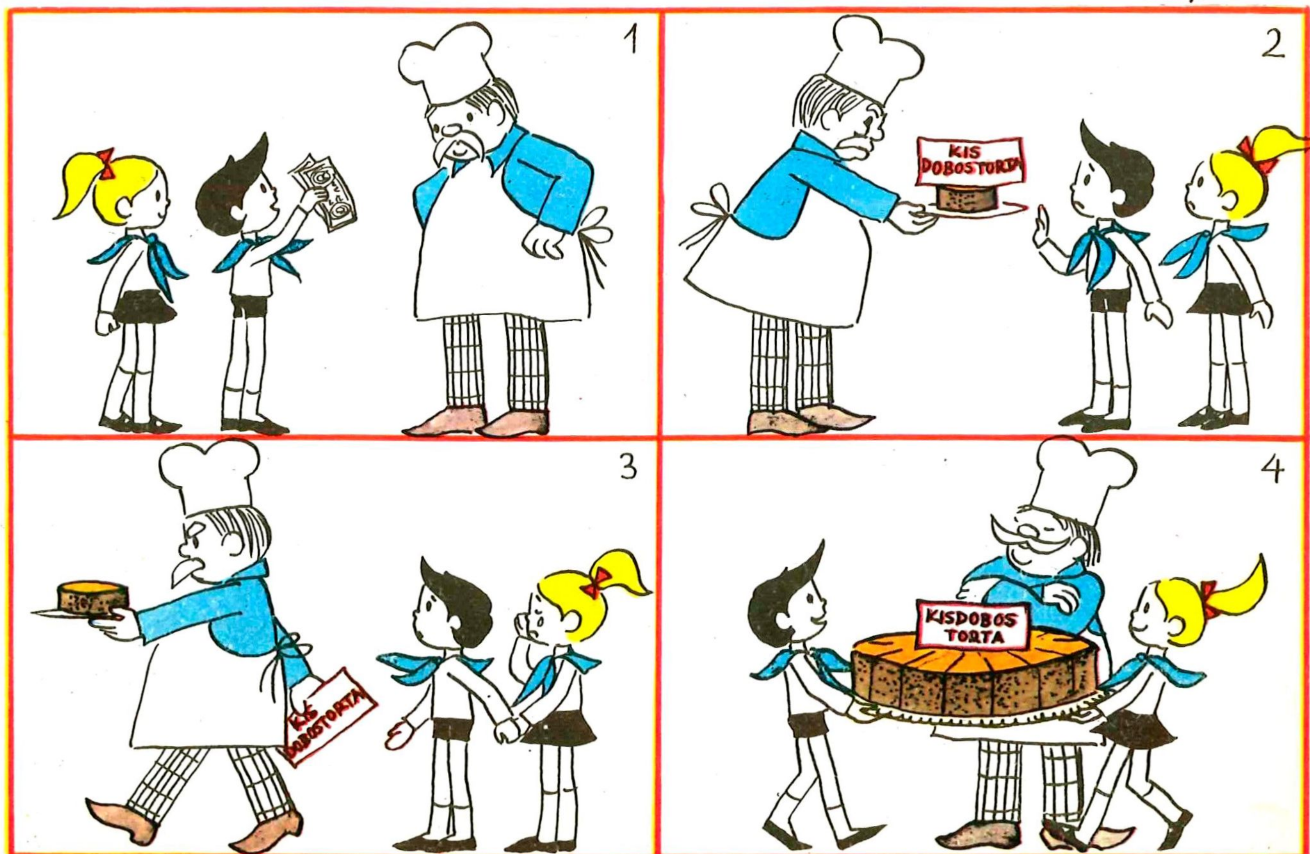
„Nagyon sajnálom, hogy nem hívtalak meg" — szólt a vörösbegy. „Nem tudtam, hogy ilyen remek parodista vagy. Mesteri utánzó-művész!"

„Én meg sajnálom, hogy megzavartam a hangversenyedet" — válaszolta kedvesen a varjú. De a vörösbegy nem neheztelt, és most már ő kérte a varjút, venne részt a nagy sikerrel folytatódó hangversenyen.

Fordította: HONTI IRMA

UGYE, AZ A HELYESÍRÁS!!!

MARÉK VERONIKA tréfája

Játszópajtás üzeni

Madárszárnyon, pilleháton,
rakétán és csigaháton,
megérkezett, jaj de jó,
-ió, mió, áció, káció,
itt a nagyvakáció — hurrá!

Ha pedig megérkezett, nosza, rajta, játsszunk! Mai üzeneteim között nemzetközi játékokat találtok. Az elsőt amerikai indián gyerekek játszszák és a neve

Papago

Páros játék, de csapatok is játszhatják. Négy csésze (vagy műanyag tejfeles pohár) szükséges hozzá, meg egy kis golyó. Az egyik játékos kezébe veszi a négy csészét, valamelyikbe észrevétlenül beleejti a golyót és aztán mind a négyet megtölti homokkal. A négy homokkal teli csészét átnyújtja a másik játékosnak. Az egyenként nyúl a csészék után. Ha azt a csészét fogja meg elsőnek, melyben a golyó van, akkor az, aki a golyót elrejtette, tíz pontot kap. Ha másodszorra vette át a golyós csészét, akkor hatot, ha harmadszorra, akkor négyet, s ha utoljára, akkor nem kap semmit. Aztán a szerepek megcserélődnek, s így váltakozva rejtenek és választanak, míg valamelyik ötven pontot el nem ért.

Chain tag

(Csén teg) vagyis láncfogó a következő, angol játéknak a neve. Minél többen játsszák, annál érdekesebb. Az első fogót kiszámolással választjuk. Akit a fogó utolér, annak megfogja a kezét, s az vele fut tovább. Ha egy harmadikat megfognak, az is csatlakozik a lánchoz. Végül hosszú sor fut együtt, és kergeti a maradék játékosokat. Nehezíti és egyben mulatságossá teszi a játékot az, hogy a láncnak mindig csak az utolsó „szeme", vagyis a sor végén levő foghat újabb játékost.

Tervapata

Finn játék, magyarul azt jelenti szurkos fazék. A játékosok kört alkotnak, ez a szurkos fazék. A játékosok a krumplik, a kör mögött járó a szakács. Aki nem veszi észre a háta mögött leejtett kendőt, beáll a kör közepébe. (Hasonlóan a májusi számunkban közölt „büdös tojás" játékhoz!) Ha már egy kivételével mindnyájan a körbe kerültek, akkor a szakács megnézi a „krumplikat" megfőttek-e? Ez úgy történik, hogy a játékosok felfújják az arcukat, s a szakács — persze finoman — egy ujjal megböki. Így néhány játékos, aki gyorsan kiengedi a levegőt, azaz már megfőtt, kikerül a fazékból.

Mondd gyorsan!

Krecsmáry László néhány „mondd-hatudod"-ját próbáljátok gyorsan elmondani:

Debrecenben perecet vettem,
csendben-rendben megeszegettem,
kedden este Pestre mentem,
kenyeremre tejfelt kentem,
s Endre ette meg helyettem!

Tarkabarka ablak alatt
fakalapban abrak maradt,
Barta Barna arra szaladt,
hat nagy darab
dagadt halat
tartva barna bajsza alatt.

Csökönyös Dömötör mögött
özön pöttyös köntös között
több csöpp öblös csöbör fölött
cölöpökön könyökölök,
öt zöld kövön szöszmötölök,
törött vödrön dörömbölök,
s köcsögökön csörömpölök.

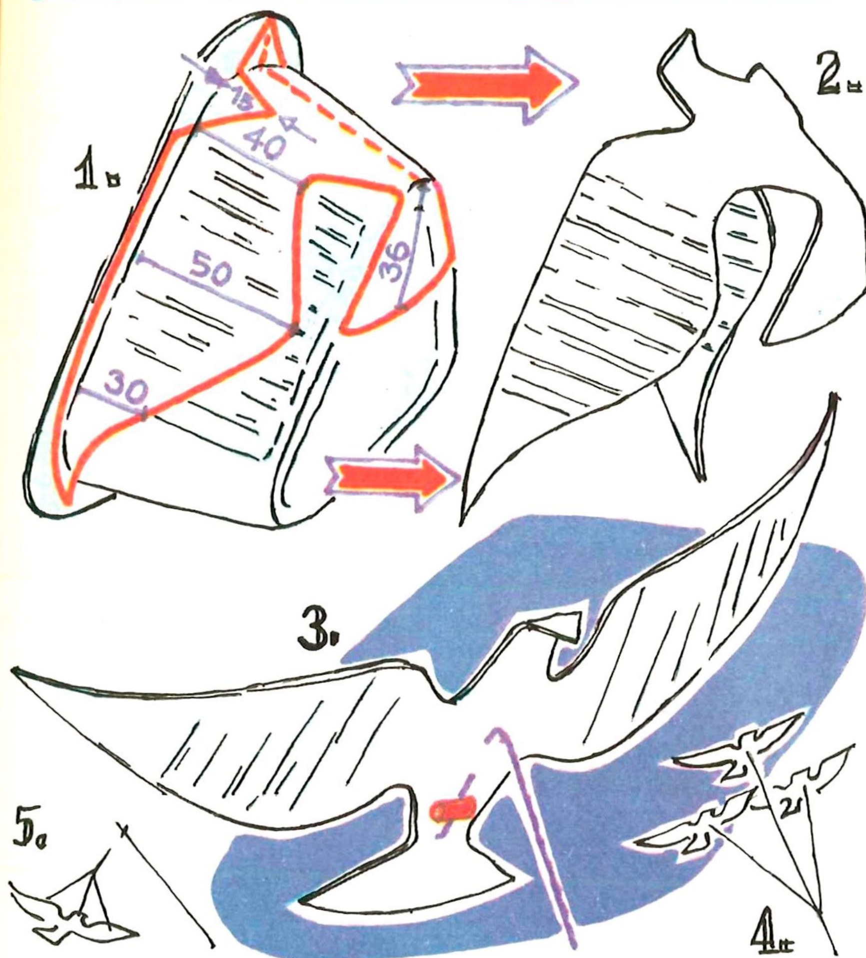
Jó év végi bizonyítványt és kellemes vakációzást kíván

a Játszópajtás

HAUSWIRTH MAGDA rajza

A Játszópajtás MUNKATÁRSA üzeni:

Pálcikanyelű papírzászlót, hurkapálcán pörgő papírforgót mindenki tud csinálni; azért mi itt két másféle ötletet írunk és rajzolunk le részetekre.

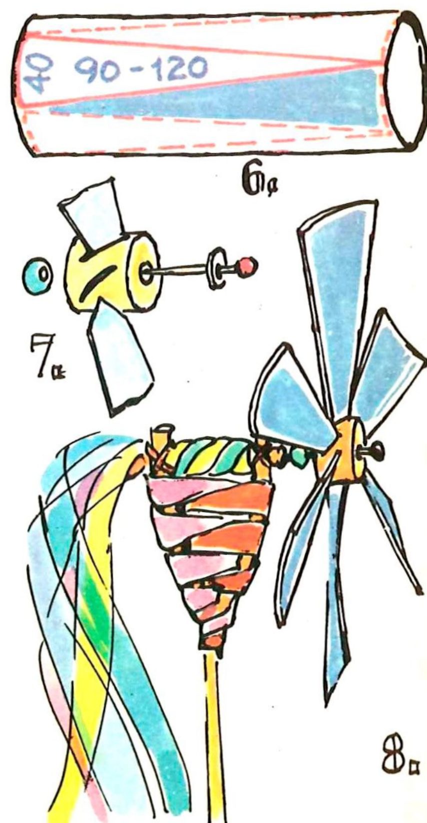
Szép formájú galambocska készülhet az Ultra mosókrém háromszögletes műanyag dobozából. A formát az első galambnál pontosan elő kell rajzolni, a többinél már könnyű a dolog, mert a már kivágott első galambot ráhelyezve a dobozokra, filctollal pillanatok alatt átmásolhatjátok. A galamb méretei az 1. ábrán láthatók; a szárnyszélesség megadott méreteit a doboz bordás részére kell felmérnetek, az 50 millimétert a középső bordára, a 30 és 40-et a két szélsőre. A galamb testének szélessége a vállnál 26 mm, a farok tövénél 20 mm legyen. A farok hossza 36 mm. A kellő számú galambot előrajzolás után vágjátok ki ollóval (2.), majd jó meleg vízben meglágyítva, kissé préseljétek laposabbra. A galambok felerősítése többféleképpen történhet. Kétarasznyi keményebb, de vékony drótból készíthettek számukra tartódrótot, amit a test középvonalában három helyen szúrjatok át a vékony műanyagon (3.), s a végét a túloldalon hajlítsátok le, hogy tartson. A láb helyére piros műanyag szalmaszálból ragaszthattok egy darabkát. A drótra erősített galambot akár egyesével, akár hármat-hármat egy tartópálcára erősítve (4.) vihetitek. Függeszteni is lehet a galambot (5.), három ponton átvezetett cérnaszálakra.

Hengeres mosószeres flakon háromszögletűre vágott darabjaiból (6.) forgó is készülhet. A lapocskákat átfúrt dugóba kell szurkálni (7.), hegyüket előzőleg ragasztóval kenjétek be, majd egyszerű pálcikanyéllel, esetleg a 8. ábrán látható, színes krepp-papír csíkokkal díszített fogóval lássátok el. Fontos, hogy a lapátokat ferdén illesszétek a dugóba, mert csak így forog a szélben!

FERKAI LORÁNT

LEGYEZŐ
a KISDOBOS júniusi melléklete

Elkészítési módja: A legyező íveit vágjátok körül. A keskenyedő végén levő kis karikákat fúrjátok ki, a virágfejek alatti három tus-csíkba pedig vágjatok ollóval egy kis rést. Az egyforma virágú íveket ragasszátok össze. Ha már jól megszáradt a ragasztás, rakjátok a lapocskákat egymásra, mint a csukott legyezőt. Az előre kifúrt lyukacskák így egymás fölött lesznek, s könnyen átdughattok rajtuk egy iratkapcsot. Most vegyetek elő kb. 14 cm hosszú ½ cm széles fehér szalagot, és fűzzétek át azokon a réseken, amiket már előre kivágtatok. A szalag egyik végét ragasszátok rá az „A" jelű legyező-ív pettyes darabkájára, a másik végét pedig (az átfűzés után) az „F" pettyes helyére. Így a legyező a kívánt nagyságra tud csak szétnyílni. — Ha egy pár szál 20 cm hosszú pamutot félbehajtva, az iratkapocsba akasztotok és zsinórszerűen megcsavarjátok, ragasszátok a minta szerint a két kivágott korong közé. Így csinos fogantyúja is lesz legyezőtöknek.

Kérdezd meg a KISDOBOSTÓL:

Miért zuhannak le a csillagok, ha valaki meghal? Mekkorák ezek a csillagok? – kérdezi Horváth Kati jánoshalmi olvasónk.

Az emberek évszázadokon keresztül ábrándozva nézték a csillagos eget, amint nyári éjszakákon fényes ívet húzva zuhant le egy-egy csillag az égboltról. Arra gondoltak, hogy mindenkinek van egy csillaga az égen, s ha valaki meghal, annak a csillaga leesik és kialszik. Mesébe illő szép gondolat! De valójában e gyakori jelenségnek nincs köze sem a csillagokhoz, sem a halálhoz.

Ha csillagok hullanának bolygónkra, óriási földgömbünk már régen nem létezne. Az állócsillagok sokkal nagyobbak és tömörebbek Földünknél. Ha sikerülne egy kockacukornyi darabot kimetszeni valamelyikükből, egy ilyen „csillagforgács" több tonnát nyomna a Földön. De nem kell félnünk ilyen találkozástól. A parányi „lámpások", amelyek éjjelente az égbolton ragyognak, szédületes távolságban vannak tőlünk. A legközelebbi állócsillagtól is több ezer évig fut a fény, amíg ideér Földünkre, pedig senki sem mondhatja a fényről, hogy vánszorog. A világmindenségben ismert legnagyobb sebességgel halad: másodpercenként 300 ezer kilométer távolságot tesz meg, vagyis hét és félszer futhatná körül óriási bolygónk „derekát", az Egyenlítőt. Vannak olyan csillagok is, amelyekről tízmilliárd év alatt érkezik el hozzánk a fény. Ez már olyan káprázatosan nagy távolság, hogy képzeletünk csődöt mond, ha valamilyen kézzelfogható hasonlatot keresünk érzékeltetésére.

A hullócsillagok a valóságban nem csillagok, hanem meteorok. Száguldó parányi törmelékek, amelyek szétrobbant üstökösök és csillagok nyomán szóródtak szét a világűrben. Végtelen bolyongásuk közben időnként belekerülnek Földünk légkörébe, az óriási súrlódás következtében kb. 3000 C fok hőmérsékletre izzanak, majd elégnek. Ez a szép fényjelenség látható nyári éjszakákon.

Nagyon csodálkoznátok, ha kézbe vehetnétek egy ilyen meteort! A csillagászati fényképek és a mérések tanúsága szerint a legkisebbek alig gombostűfej nagyságúak, de a legnagyobbak sem terjedelmesebbek egy borsószemnél. Esés közben fényes csíkot rajzolnak az égboltra, amely még akkor is látszik, ha a meteor már elégett. De ez sem titokzatos jelenség. Annak köszönhető, hogy a levegő tovább világít a felizzott meteor pályája mentén.

A legtöbb hullócsillag általában augusztusban látható. Földünk ilyenkor Nap körüli útján az úgynevezett Perseus meteor-áramba kerül, amelyben egy szétrobbant üstökös darabkái repülnek. Ezek a különleges kődarabok égnek el a Föld légkörében. A „csillaghullás" tehát olyan természeti jelenség, amely ábrándos fényjátékával gyújtotta lángra az írók és a költők képzeletét. Olyan optikai csalódás, mintha egy előttünk röpködő szentjánosbogárról gondolnánk a sötétben, hogy a távoli nagyváros fényei közül vált ki egy óriási lámpás, hogy égi táncba kezdjen.

GREGUSS FERENC

GAÁL ÉVA rajza

JÚNIUSI REJTVÉNYEK

A keresztrejtvény olyan robotembert ábrázol, aki a közlekedést irányítja. A megfejtések egy része is kapcsolatos a közlekedéssel!

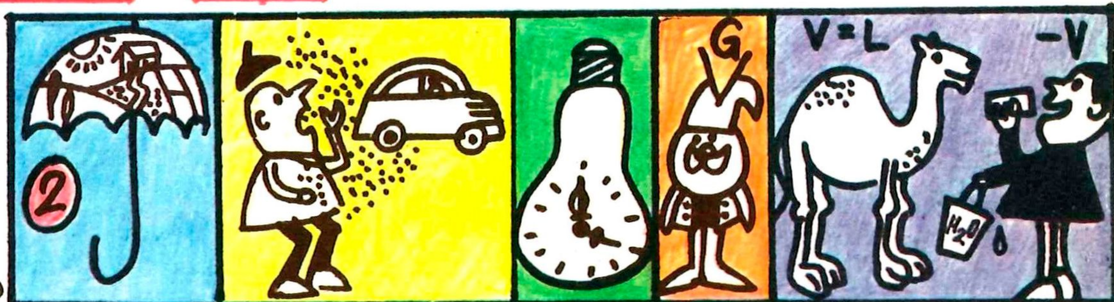
Vízszintes: 1. Gyalogosok helye. 4. Nem fel. 6. Sportfogadás fele. 7. Igekötő. 8. Kiejtett mássalhangzó. 9. Kijelölt átkelőhely. 11. Magyar Államvasutak. 12. A. É. 14. Megszólítás. 15. Akkor, ha piros a jelzés... 19. Ilyen légy az utcán! 25. Régi időből való. 26. Ezek nem járhatnak a gyalogjárón. 27. Fűt, süt, főz, hűt. 28. O. N. É. 29. Rendbehoz, jóvátesz. 31. Véletlenül elengedi a kezéből. 35. Azonos mássalhangzók. 36. Kiejtett mássalhangzó. 37. Etet fele. 38. Háziállat. 39. Ékezethíjas ételízesítő. 40. Indulatszó. 41. Z. K. 42. S. A.

Függőleges: 1. Jelzőtábla teszi. 2. Sír. 3. Tréfás történet. 5. Zseblámpába való. 6. Amit meg kell valósítani. 10. Bácsi rövidítése. 12. Sok ilyen közlekedik. 13. Ilyenkor... az eper. 16. Függő, ékezethibával. 17. Visszafelé: paripa-név, ékezethibával. 18. Szív betűi felcserélve. 19. Ilyen az, aki nyugodtan és óvatosan közlekedik. 20. Hozzátartozik a hegedűhöz. (Ékezethiba.) 21. Fém. 22. T. S. 23. Ol. 24. Sajátkezűleg rövidítése. 30. O. E. 31. Ebből vizsgázik a gépkocsivezető. 32. Mi írunk, ti... 33. Jó osztályzat. 34. Erről a városról egy faló nevezetes.

Megfejtésül küldjétek be a vízszintes 1 és 9, valamint a függőleges 31-et.

1. Mit ábrázol?

Amit a rajzocskák ábrázolnak, mindegyik szó öt betűből áll. Olvassátok össze az ötbetűs szavak középső betűit felülről lefelé, és ami kijön, azt küldjétek be megfejtésül — az is értelmes szó!

2. Elektromos képrejtvény

Ezek a képecskék, ha jól megnézitek őket, egy-egy elektromos készüléket juttatnak eszetekbe. Melyek azok?

Megfejtési határidő: június 20.

A megfejtéseket küldjétek erre a címre: Kisdobos, Budapest 8. Póstafiók 57.

A jobb felső sarokban látható kis rajzot — most például egy kis figurát — szíveskedjetek kivágni és a megfejtésre ráragasztani. A helyes megfejtők képeslapot kapnak, ha minden rejtvényt jól megfejtettek és megírták pontos címüket, valamint azt is, hányadik osztályba járnak. Kisdobosok már hat levelezőlap beküldése után, úttörők csak 12 után kaphatnak könyvjutalmat. Kérünk benneteket, bélyeget is ragasszatok leveletekre vagy levelezőlapotokra.

A májusi rejtvények helyes megfejtése:

Keresztrejtvény: Sipol, Fejeli. Élelmiszerek neve a rajzokban: 1. Füge, 2. Körte, 3. Spárga, 4. Lencse, 5. Gomba, 6. Mazsola. Öt hiba a képen: 1. Az út helyesen hosszú ú-val volna. 2. A fán almák között egy körte van. 3. Az árnyék nem felel meg a Nap állásának. 4. A botot fordítva tartja. 5. Felemás a harisnyája.

KISDOBOS

Szerkesztő: Gergely Márta

Szerkesztőség: Budapest VII., Dohány utca 40. Telefon: 421—392.
Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: Tóth László.
Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (HKI. Budapest V., József nádor tér 1. sz.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215–96162 pénzforgalmi jelzőszámára.
Előfizetési díj: negyedévre 9,— Ft, félévre 18,— Ft, egész évre 36,— Ft.
71.0540— Kossuth Nyomda, Budapest
A címlap GÖRÖG JÚLIA munkája

INDEX: 25.442

NEGYSZEM A HELYZET MAGASLATÁN

